

Ella Räsänen

**URHEILUN ITSESÄÄNTELY JA URHEILUN
PARISSA TOIMIVAT YHDISTYSET**
Esimerkkinä Suomen urheilun eettinen keskus

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Toukokuu 2021

TIIVISTELMÄ

Ella Räsänen: Urheilun itsesääntely ja urheilun parissa toimivat yhdistykset – Esimerkkinä Suomen urheilun eettinen keskus
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Hallintotieteiden tutkinto-ohjelma, Julkisoikeus
Toukokuu 2021

Urheilu mielletään lähtökohtaisesti yksityisenä toimintana. Näin ollen urheilijat, urheilun kansanliikkeeseen kuuluvat aatteelliset yhdistykset sekä urheilun kaupalliset toimijat ovat yksityisoikeudellisia subjekteja. Julkisella vallalla on silti oma tehtävänsä suomalaisessa urheilutoiminnassa, sillä valtio luo edellytyksiä urheilulle, mutta itse toiminta tapahtuu lajiliitoissa, seuroissa ja muissa järjestöissä. Urheilun parissa toimivista yhdistyksistä tärkeimpinä voidaan pitää aatteellisia yhdistyksiä, joita ovat muun muassa urheilun keskusjärjestöt, sekä tutkielmassa käsiteltävänä oleva Suomen urheilun eettinen keskus, SUEK.

Tämän tutkielman tarkoituksena on tarkastella SUEK:n oikeudellista asemaa yhdistyksenä urheilukontekstissa. Tutkielmassa kiinnitetään erityistä huomiota myös urheilun autonomiaan ja itsesääntelyyn. Urheilun autonomian lisäksi tutkielmassa on tarkasteltu urheilun oikeuden asemaa oikeusjärjestyksessämme. Tutkielmassa avataan sääntelyä, joka koskee urheilua ja etenkin urheilun toimijoita ja yhdistyksiä. Tutkielmassa pyritään saamaan kokonaisvaltainen kuva SUEK:sta yhdistyksenä avaamalla sen tehtäviä, kuten antidopingtoimintaa, kilpailumanipulaation torjuntaa, katsomoturvallisuuden edistämistä sekä urheilun eettisten asioiden hoitoa. Tutkimuksessa punnitaan myös sitä, onko SUEK:n asema urheilussa liian keskeinen ja onko se ongelmallinen suhteessa suomalaiseen oikeusjärjestelmään. Keskeisenä urheiluoikeuden kysymyksenä on aina pidetty sitä, missä määrin siinä tulee tai voidaan ottaa huomioon urheilun erityispiirteitä. Urheilun itsesääntely ei kuitenkaan mene lainsäädännön edelle. Urheilussa toimivat yhdistykset saavat kuitenkin toimia melko vapaasti yhdistysautonomian kautta.

Tutkielma on oikeusdogmaattinen, eli lainopillinen. Aineistona on käytetty perustuslain, yhdistyslain ja kansainvälisen lainsäädännön lisäksi kansainvälisiä sopimuksia. Tutkimuksessa käytetään aineistona myös SUEK:n toimintaa säätelevää UNESCO:n antidopingsopimusta ja Euroopan dopingin vastaista sopimusta. Lisäksi on hyödynnetty Suomen antidopingsäännöstöä, joka perustuu Maailman antidopingsäännöstöön.

Tutkielman perusteella SUEK:n asema lainsäädännöllisesti ei ole kovin merkittävä, mutta sen rooli urheilun itsesääntelyn parissa voidaan sitä vastoin nähdä tärkeänä ja merkittävänä. Urheilun parissa toimii sisäisiä riidanratkaisijoita, kurinpitoelimiä ja valvojia. Nämä toimijat, kuten SUEK, valvovat urheilun omien sääntöjen noudattamista. Yhdistysautonomian vuoksi SUEK:lla on melko vapaat kädet määrittellä tarkoituksensa ja toimintamuotonsa. Tämä on tyypillistä urheilun toimijoiden kohdalla. On kuitenkin pohdittava sitä, antaako urheilun autonomia SUEK:n kaltaisille yhdistyksille liian vapaat kädet urheilun sisällä ja mahdollisesti myös muualla yhteiskunnassa.

Avainsanat: Urheiluoikeus, itsesääntely, antidoping, yhdistysoikeus, perusoikeudet, kurinpito, urheilun eettisyys, yhdistysautonomia

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

LÄHDELUETTELO.....	III
LYHENTEET.....	VII
1. JOHDANTO.....	1
1.1 TUTKIMUSAIHEEN ESITTELY	1
1.2 TUTKIMUSKYSYMYS JA AIHEEN RAJAUS.....	4
1.3 TUTKIMUKSEN METODI JA AINEISTO	5
1.4 TUTKIMUKSEN RAKENNE	7
2. URHEILUN ITSESÄÄNTELY JA AUTONOMIA.....	8
2.1 URHEILUTOIMINNAN AUTONOMIA	8
2.2 URHEILUN NORMIJÄRJESTELMÄ JA ITSESÄÄNTELY.....	9
2.3 URHEILUN ITSESÄÄNTELY KÄYTÄNNÖSSÄ.....	10
3. YHDISTYSAUTONOMIA URHEILUSSA: ESIMERKKINÄ SUEK.....	12
3.1 SUEK YHDISTYKSENÄ	12
3.2 SUEK:N TEHTÄVÄT	14
3.2.1 ANTIDOPINGTOIMINTA	14
3.2.2 KILPAILUMANIPULAATION TORJUNTA	19
3.2.3 KATSOMOTURVALLISUUS	20
3.2.4 YLEISET EETTISET ASIAT	21
4. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	24

LÄHDELUETTELO

Kirjallisuus ja artikkelit

- Aine, Antti:* Elinikäinen urheilun toimintakielto ja perusoikeudet. Edilex artikkeli. Julkaistu aiemmin teoksessa Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta 50 vuotta toim. Tatu Hyttinen ja Katja Weckström. 2012.
- Hagman, Jarmo:* Harrasteurheilijan näkökulma oikeudellistumiseen. Urheilu ja oikeus: Urheiluoikeuden yhdistyksen jäsenlehti 2005, s. 9–20.
- Halila, Heikki:* Oikeudellistuva urheilu. Talentum. Helsinki. 2006.
- Halila, Heikki:* OKM:n urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta ja Suomen urheilun eettinen keskus (SUEK). Urheilu ja oikeus: Urheiluoikeuden yhdistyksen jäsenlehti 2016, s. 13–18.
- Halila, Heikki – Norros, Olli:* Urheiluoikeus. Alma Talent. Helsinki. 2017.
- Halila, Heikki:* Urheilutoiminnan kovaa ja pehmeää sääntelyä. Julkaistu aiemmin teoksessa Sopimus, vastuu, velvoite. Juhlajulkaisu Ari Saarnilehto 1947-21/11-2007. Turun yliopisto.
- Halila, Heikki – Tarasti, Lauri:* Yhdistysoikeus. Alma Talent. Helsinki. 2011.
- Halila, Heikki:* Yksityinen ja julkinen toiminta SUEK:ssa. Urheilu ja oikeus: Urheiluoikeuden yhdistyksen jäsenlehti 2018, s. 22–46.
- Hirvonen, Ari:* Mitkä metodit? Opas oikeustieteen metodologiaan, Yleisen oikeustieteen julkaisuja. Helsinki. 2011.
- Ikonen, Jouko:* Tutkinnallisen menetelmät dopingvalvonnassa. Urheilu ja oikeus: Urheiluoikeuden yhdistyksen jäsenlehti 2019, s. 58–69.
- Kinnunen, Essi:* Dopingrikokset rikoslakiin – uusi aseain dopinginvastaiseen taisteluun. Lakimies 2003 s. 229–253.
- Muukkonen, Matti:* Yhdistymisvapaus ja yhdistysoikeuden järjestelmä. Väitöskirja. s. 42–52 ja s. 81–84. 2012.
- Muukkonen, Matti:* Yhdistysoikeuden perusteet. Edita Prima Oy. Helsinki. 2008.
- Norros, Olli:* Kokemuksia dopingtapausten käsittelystä Suomen antidopingtoimikunnan ja Suomen urheilun eettisen keskuksen valvontalautakunnassa. s. 139 Urheilu ja oikeus: Urheiluoikeuden yhdistyksen jäsenlehti. 2019.
- Paasolainen, Seppo:* Päätöksenteko yhdistyksessä. Protaito. 2012.
- Pusa, Ari:* Urheilun kurinpitäjä Suek saa ankaraa kritiikkiä oikeusoppineilta: ”Kaikki tekevät virheitä, mutta Suekissa niitä sattuu liian usein” Helsingin Sanomat. 10.5.2021.

Ripatti, Janne: Kilpailumanipulaatio petoksena. *Urheilu ja Oikeus: Urheiluoikeuden yhdistyksen jäsenlehti* 2020, s. 150–232.

Ripatti, Janne: Vierashuoneessa OTK, oikeustieteen tohtorikoulutettava Janne Ripatti: Petoksen tunnusmerkistön soveltaminen kilpailumanipulaatiotapausten yhteydessä. 2021. Edilex.

Tarasti Lauri: Huippu-urheilu lain kourissa. *Urheilu ja oikeus* s. 282. 2020.

Tarasti Lauri: Selvitys huippu-urheilulain tarpeellisuudesta. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:15 Helsinki.

Tarasti, Lauri: Selvitys urheilun eettisten kysymysten hallinnoinnista Suomessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kulttuuri- ja liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto 2014a.

Zilliacus, Henrik: Lajiliittojen valta ja vallankäytön rajat urheilutoiminnan sääntelyssä. Teoksesta: *Urheilu ja oikeus. Asiantuntija-artikkeli.* 2018.

Virallislähteet

Kansainväliset sopimukset

Euroopan ihmisoikeussopimus (SopS 63/1999)

Euroopan neuvoston dopingin vastainen yleissopimus. 16.11.1989, voimaan 1.3.1990

Euroopan unionin perusoikeuskirja (2012/C 326/02)

Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus (2012/C 326/01)

Kansainvälinen dopingin vastainen yleissopimus (SopS 3/2007) / International convention against doping in sport

Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi (SopS 63/1999)

Euroopan unioni

Council of the European Union, Anti-Doping Convention EST No. 135 Strasbourg 16/11/1989

Council of the European Union, Presidency conclusions on establishing a strategy to combat the manipulation of sport results. 3201st Education Youth, Culture and Sport Council meeting, Brussels 2012.

Council of Europe, Convention on the Manipulation of Sports Competitions, Macolin, 18 September 2014, in force 1 September 2019, 2014a.

Council of Europe, Explanatory Report to the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions. 2014b.

Euroopan komissio, Ehdotus neuvoston päätökseksi urheilukilpailujen manipuloinnista tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta aineelliseen

rikosoikeuteen ja rikosoikeudelliseen yhteistyöhön liittyvien asioiden osalta. Bryssel 27.7.2017
COM(2017) 386 final. 2017/0165 (NLE).

Lainvalmisteluaineisto

HE 64/1988 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle yhdistyslaiksi sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.
HE 191/2006 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle kansainvälisen dopingin vastaisen yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.
HE 190/2014 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle liikuntalaiksi.
HE 45/2021 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuutta, turvatoimia ja palveluja koskevasta yhdenmetystä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi kokoontumislain muuttamisesta.

Oikeustapaukset

Kotimainen oikeuskäytäntö

KKO: 1994:1 Vahingonkorvaus – tuottamus – työnantajan korvausvastuu – korvauksen sovittelu
KKO: 2005:141 Yhdistys – Hallituksen jäsenen vastuu – Vahingonkorvausvastuu
KKO:2010:21 Yhdistys-hallitus-yhdistyksen edustaminen

Verkkolähteet

Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry: Antidopingasioiden kurinpitolautakunta. Saatavilla osoitteesta: [Antidopingasioiden kurinpitolautakunta - Suek](#) (Viitattu 30.6.2021).
Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry: SUEK:n hallitustiedote 1-2021. Saatavilla osoitteesta: <https://suek.fi/suekin-hallitustiedote-1-2021/> (Viitattu 28.10.2020).
Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry: Kotisivut/SUEK/Historia ja vuosikertomukset. Saatavilla osoitteesta: <https://suek.fi/suek/taustaa/historia/> (Viitattu 12.1.2021).
World Anti-Doping Agency: Kotisivut/Accredited Laboratories. Saatavilla osoitteesta: <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/science-medical/laboratories/accredited-laboratories#region-africa> (Viitattu 30.5.2021) (WADA Akkreditoituidut laboratoriot)
World Anti-Doping Agency: Kotisivut/International standards. Saatavilla osoitteesta: [International Standards | \(wada-ama.org\)](#) (Viitattu 30.6.2021) (WADA kansainväliset standardit).

Muut lähteet

- Suomen urheiluliitto ry*: Säännöt. Saatavilla osoitteesta: <https://www.yleisurheilu.fi/saannot-ja-ohjeet-2/> (Viitattu 12.12.2020)
- Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry*: Häirintä suomalaisessa kilpaurheilussa tutkimus. Kirjoittajat: Annukka Lahti, Miika Kyllönen, Sanna Pusa, Asko Tolvanen ja Niina Laakso 2020. Saatavilla osoitteesta: <https://suek.fi/wp-content/uploads/2020/09/Ha%CC%88irinta%CC%88-suomalaisessa-kilpaurheilussa.pdf> (Viitattu 12.11.2020)
- Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry*: Kilpailumanipulaation kansallinen tilannekuva 2021. Saatavilla osoitteesta: [Kilpailumanipulaation-kansallinen-tilannekuva-2021.pdf \(suek.fi\)](#) (Viitattu 1.7.2021)
- Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry*: Samalla viivalla? Selvitys liikunnan ja urheilun tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta Suomessa. 2017. Saatavilla osoitteesta: <https://suek.fi/wp-content/uploads/2020/06/Samalla-viivalla.-Selvitys-liikunnan-ja-urheilun-tasa-arvosta-ja-yhdenvertaisuudesta-Suomessa.pdf> (Viitattu 25.6.2021)
- Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry*: Selvitys Suomen Cupin finaalista 15.6.2019. Helsinki. <https://suek.fi/wp-content/uploads/2020/06/SUEKin-selvitys-Suomen-Cupin-finaalista-15.6.2019.pdf>. (Viitattu 10.4.2021)
- Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry*: Suomen antidoping-säännöstö 2021. Saatavilla osoitteesta: <https://suek.fi/wp-content/uploads/2020/12/Suomen-antidopingsa%CC%88a%CC%88nno%CC%88sto%CC%88.pdf> (Viitattu 26.5.2021)
- Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry*: Säännöt <https://suek.fi/wp-content/uploads/2020/06/SUEKin-sa%CC%88a%CC%88nno%CC%88t.pdf> (Viitattu 20.5.2021)
- Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry*: Urheilijoiden henkilötietojen käsittelyn tietosuojaseloste. Saatavilla osoitteesta: <https://suek.fi/wp-content/uploads/2021/05/Dopingvalvontaan-liittyvien-henkilotietojen-kasittely-tietosuojailmoitus-1.0.pdf> (Viitattu 15.6.2021)
- International standars for testing and investigations (ISTI)*
<https://www.wada-ama.org/en/resources/world-anti-doping-program/international-standard-for-testing-and-investigations-isti>
- World Anti-Doping Agency, World Anti-Doping Code 2015 with 2019 amendments.(WADC)*
[Anti-Doping \(coe.int\)](#)
- World Anti-Doping Agency, World Anti-Doping Code International Standard for the Protection of Privacy and Personal Information, June 2018. (ISPPPI 2018)*
[International Convention against Doping in Sport \(unesco.org\)](#)

LYHENTEET

ADT	Antidopingtoimikunta
CAS	Court of Arbitration for Sport
EN	Euroopan neuvosto
EU	Euroopan unioni
GDPR	General Data Protection Regulation
HE	Hallituksen esitys
IAAF	International Amateur Athletics Federation
KKO	Korkein oikeus
KOK	Kansainvälinen olympiakomitea
OKM	Opetus- ja kulttuuriministeriö
RAY	Raha- ja automaattiyhdistys
SEUT	Sopimus Euroopan unionin toiminnasta
SLU	Suomen liikunta ja urheilu
SUEK	Suomen urheilun eettinen keskus
SUL	Suomen urheiluliitto
SPL	Suomen Palloliitto
UOL	Urheilun oikeusturvalautakunta
OK	Olympiakomitea
UEFA	Union for European Football Associations
UNESCO	United Nations Educational Social and Cultural Organization
WADA	World Anti-Doping Agency, Maailman antidopingtoimisto
WADC	World Anti-Doping Code, Maailman antidopingsäännöstö
YK	Yhdistyneet kansakunnat

1. JOHDANTO

1.1 Tutkimusaiheen esittely

Oikeudellisen sääntelyn lisääntyminen ja uusien alojen nouseminen oikeusjärjestyksen piiriin on aiheuttanut oikeusjärjestyksen hajaantumista. Yhteiskunta muuttuu ja juridiikkaa on tullut myös sellaisille elämän osa-alueille, joilla sitä ei ole aikaisemmin ollut. Myös urheilu ja ennen kaikkea kilpa- ja huippu-urheilu ovat oikeudellistuneet viime vuosina kiihtyvällä tahdilla. Tämä johtunee paljolti urheilun ammattimaistumisesta ja kaupallistumisen aiheuttamasta kehityksestä. Lisäksi urheiluun liittyy paljon muutakin kuin itse kilpaileminen. Harrastus- ja kilpailutoiminta ei kuitenkaan pyörisi ilman urheilun toimijoita, kuten yhdistyksiä, joille urheilun parissa työskentely luo haasteita muun muassa lainsäädännön, valvonnan ja kurinpidon kannalta.

Urheilu-oikeutta voidaan pitää oikeudenalana, jonka piiriin kuuluvat urheilun itsesääntely ja joissain tilanteissa myös urheilutoimintaa itsessään koskeva lainsäädäntö sekä urheiluun liittyvät tuomioistuinten ennakkopäätökset. Urheilu-oikeutta ei pidetä selkeänä ja itsenäisenä oikeudenalana, vaan sen ongelmat jakautuvat yleensä perinteisten oikeudenalojen kesken. Urheilu-oikeuden yleiset periaatteet koskevat ensisijaisesti urheilun itsesääntelyä ja autonomian rajoja.¹ Urheilua ja etenkin huippu-urheilua koskevaa lainsäädäntöä on vähän. Liikuntalain (390/2015) 2 §:n mukaan lain tavoitteena on edistää huippu-urheilua; liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita; sekä eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa. Huippu-urheilulla tarkoitetaan liikuntalain 3 §:n mukaan kansallisesti merkittävää sekä kansainväliseen menestykseen tähtäävää tavoitteellista urheilutoimintaa. Lisäksi Liikuntalain 12 §:ssä mainitaan, että valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha liikuntaa edistävien järjestöjen toiminnan avustamiseen. Lisäksi on olemassa laki urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta (24.4.2009/276). Nämä ovat ainoat huippu-urheilua koskevat kirjaukset nykyllä lainsäädännössä. On silti hyvä muistaa, että urheilutoiminta sisältää urheilullisen ulottuvuuden ohella myös oikeudellisen ulottuvuuden.

Urheilu mielletään lähtökohtaisesti yksityisenä toimintana.² Näin ollen urheilijat, urheilun kansanliikkeeseen kuuluvat aatteelliset yhdistykset sekä urheilun kaupalliset toimijat ovat yksityisoikeudellisia subjekteja. Myös julkisella vallalla on oma tehtävänsä suomalaisessa

¹ Halila & Norros 2017, s. 1–9. ja Hagman 2005, s. 9–20.

² Halila & Norros 2017, s. 107.

urheilutoiminnassa.³ Valtio luo edellytyksiä urheilulle, mutta itse toiminta tapahtuu lajiliitoissa, seuroissa ja muissa järjestöissä. Urheilun parissa toimivista yhdistyksistä tärkeimpinä voidaan pitää aatteellisia yhdistyksiä, joita ovat muun muassa urheilun keskusjärjestöt, lajiliitot ja seurat. Aatteelliset yhdistykset voidaan jakaa yksityis- ja julkisoikeudellisiin yhdistyksiin. Yksityiset yhdistykset ovat Suomessa yhdistysrekisteriin merkittyjä niin sanottuja rekisteröityjä yhdistyksiä ja julkisoikeudelliset yhdistykset lailla perustettuja yhdistyksiä, joilla on julkinen hallintotehtävä.⁴ Tässä tutkielmassa keskitytään Suomen urheilun eettisen keskuksen (jäljempänä SUEK) käsittelemiseen. SUEK on yksityisoikeudellinen yhdistys, vaikka sillä on valtiosopimuksen täytäntöönpanoon kuuluvia tehtäviä.

Suomen urheilun eettinen keskus SUEK aloitti toimintansa 1.6.2016. SUEK on rekisteröity, yksityisoikeudellinen yhdistys, jonka toimintaan kuuluvat urheilun eettiset asiat Suomessa ja tämän lisäksi myös kansainvälinen yhteistyö. SUEK jatkaa aikoinaan antidopingtoimintaa varten perustetun Antidopingtoimikunnan (jäljempänä ADT) työtä, mutta SUEK:n toiminta on laajempaa. Se ei kuitenkaan ole uusi yhdistys, vaan oikeudellisesti on kyse ADT ry:n nimen vaihtamisesta. Tarkemmin määriteltynä SUEK:n tehtävä yhdistyksenä on vahvistaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa eettisesti kestävää urheilukulttuuria. Sen tehtäviä ovat antidopingtoiminta, kilpailumanipulaation torjunta sekä katsomoturvallisuuden ja viihtyvyyden edistäminen. Lisäksi SUEK:n tavoitteena on koulutuksen avulla lisätä osaamista ja tietoa urheilun eettisissä asioissa. SUEK:n tulee myös varmistaa, että päivitetty tieto tavoittaa niin urheilijat kuin muutkin kohderyhmät. Yhdistyksen tavoitteita ovat lisäksi tutkimustoiminnan kehittäminen, vaikuttaminen ja viestintä. SUEK:lla on neljä jäsentä, jotka myös valvovat yhdistyksen toimintaa: Suomen Olympiakomitea ry, Suomen Paralympiakomitea ry, Suomen Urheilulääkäriyhdistys - Finlands Idrottsläkareförening ry ja Suomen valtio, jota siis edustaa opetus- ja kulttuuriministeriö. SUEK saa pääosin rahoituksensa Opetus- ja kulttuuriministeriöltä (jäljempänä OKM) veikkausvoittovaroista.⁵

Epäasiallinen käyttäytyminen ja häirintätapaukset urheilussa ovat työllistäneet SUEK:ia viime vuosina. SUEK on esimerkiksi arvioinut urheilujärjestöjen antidopingohjelmia sekä niiden toteuttamista. Varsinaisen antidopingtoiminnan ja muiden tehtäviensä lisäksi urheilun omaksi poliisiksi kutsuttua yhdistystä ovat työllistäneet myös sen selvitys- ja tutkimustyöt. Selvityksiä on tehty muun muassa Suomen Palloliitolle ja Suomen Voimisteluliitolle liittyen epäasialliseen käyttäytymiseen, häirintään ja katsomoturvallisuuteen. Syksyllä 2020 SUEK taas julkaisi

³ Halila & Norros 2017, s. 107–108.

⁴ Halila & Tarasti 2017, s. 22.

⁵ Halila 2016, s. 17–18. Halila & Norros 2017, s. 126. ja Halila 2018, s. 43 ja 46.

häirintätutkimuksensa tulokset. ”*Häirintä suomalaisessa kilpaurheilussa*” - tutkimuksessa selvitettiin, ilmeneekö kilpaurheilussa häirintää: millaista mahdollinen häirintä on ollut ja ketkä mahdolliseen häirintään ovat syyllistyneet. Tutkimusaineiston perusteella seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä on urheilussa yleistä, mutta ei sen yleisempää kuin muualla yhteiskunnassa. SUEK on tehnyt tutkimuksen pohjalta suositukset eri toimijoille.⁶

Edellä esitettyjen esimerkkien valossa SUEK:n voidaan katsoa toimivan eräänlaisena urheilun edunvalvojana ja se onkin yhdistyksenä mukana monessa urheiluun liittyvässä asiassa. Julkisuudessa on käyty jonkin verran keskustelua SUEK:n oikeudellisesta asemasta ja tehtävistä. On pohdittu, voisiko SUEK:n tehtäviä toteuttaa jonkun muun tahon kautta ja onko nykyinen järjestelmä riittävä. Myös SUEK:n muuttamista julkisoikeudelliseksi, jukista valtaa käyttäväksi yhdistykseksi on väläytelty.⁷ Tällä hetkellä tarvetta muutokselle ei ole nähty, eikä tutkimuksessa tulla käsittelemään tätä asiaa sen tarkemmin.⁸

SUEK on myös saanut etenkin keväällä 2021 kritiikkiä oikeusoppineilta. Urheilu-oikeuden asiantuntija Olli Rauste totesi 10.5.2021 Helsingin Sanomille tehdyssä jutussa, että SUEK:n toiminnalle tarvittaisiin ulkopuolinen valvoja.⁹ Rausteen mukaan SUEK on tehnyt paljon hyvää, mutta jos se yhdistyksenä tekee virheen, seuraamukset kantaa urheilija. Rausteen mukaan SUEK:lle on keskitetty urheilun kurinpidossa liikaa valtaa. SUEK:n toiminnasta on tehty kevään 2021 aikana kantelu oikeuskanslerille, joka siirsi tapauksen käsittelyn opetus- ja kulttuuriministeriölle. Kantelusta on tulossa ratkaisu kesän 2021 aikana. Valituksia on tehty muiltakin tahoilta ja aika näyttää, tuleeko SUEK:n tarina jatkumaan nykyisessä muodossaan.

SUEK:n sääntöihin ja toimintaan on mahdollisesti tulossa vuoden 2021 aikana muutoksia, koska Olympiakomitea on yhdessä urheilujärjestöjen kanssa valmistelemassa urheilun yhteistä kurinpitosäännöstöä. Valmistelussa on pidetty tärkeänä, että urheilussa tapahtuvien epäkohtien ja väärinkäytösten tutkinta keskitettäisiin taholle, jolla olisi asiasta riittävää osaamista. SUEK:n mahdollinen tuleva tehtävä kokonaisuudessa olisi tutkinnasta vastaaminen sekä syyttäjänä toimiminen kurinpitomenettelyssä. SUEK:n ei ole katsottu pystyvän vastaamaan eettisten asioiden tutkinnasta ja tiedustelun sekä tutkinnan tehtävistään nykyisillä resursseilla.¹⁰

⁶ SUEK ry, Samalla viivalla? Selvitys liikunnan ja urheilun tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta Suomessa.

⁷ Halila 2018, s. 22, 43 ja 46.

⁸ Halila 2018, s. 22–46.

⁹ Pusa, 2021.

¹⁰ SUEK ry, Hallitustiedote 1/2021.

Tämän tutkielman tarkoituksena on tarkastella SUEK:n oikeuksia ja asemaa yhdistyksenä urheilun parissa. SUEK:n toimintaa tutkiessa on kiinnitettävä erityistä huomioita myös urheilun autonomiaan ja itsesääntelyyn. Urheilun autonomian käsite on hyvin yleinen urheilun parissa toimivien keskuudessa ja sen oikeudellinen ulottuvuus tulee ilmi juuri yhdistystoiminnassa. Urheilun autonomian lisäksi on huomioitava urheilun oikeuden asema oikeusjärjestyksessämme. Näiden kaikkien näkökulmien avulla tutkielmassa pyritään saamaan kokonaisvaltainen kuva SUEK:sta yhdistyksenä. Samalla se luo katsauksen urheilun itsesääntelyyn ja sen autonomiseen asemaan.

1.2 Tutkimuskysymys ja aiheen rajaus

Tässä kandidaatintutkielmassa tullaan etsimään ja esittämään voimassa olevan oikeuden näkökulmaa siihen, millainen on SUEK:n asema yhdistyksenä ja millaista toimintaa se harjoittaa. Tätä kysymystä tarkastellaan erityisesti urheilun sääntelyn, itsesääntelyn ja urheilun autonomian kautta. Tutkimuskysymys voidaan jakaa seuraaviin osakysymyksiin:

1. Missä määrin SUEK:n toiminnassa tulee ottaa tai voidaan ottaa huomioon urheilun erityispiirteitä?
2. Mitä oikeuksia SUEK:lla on yhdistyksenä voimassa olevan lain mukaan?

SUEK ei ole lainsäädäntötoimin järjestetty, eli se ei ole julkisoikeudellinen yhdistys. Sen päätehtävät perustuvat kuitenkin valtiosopimuksiin. SUEK:lla on myös yksityisoikeudellisia toimintoja, joten tämä tekee yhdistyksen oikeudellisen aseman tarkastelusta mielenkiintoista.¹¹

Tutkielmassa avataan sääntelyä, joka koskee urheilua ja etenkin urheilun toimijoita ja yhdistyksiä. Urheilun autonomiaa pyritään hahmottamaan eräänlaisena itsemääräämisoikeutena etenkin perusoikeusjärjestelmän kautta. Perusoikeudet, eli kansalliset perusoikeudet (PL), Euroopan unionin perusoikeudet ja kansainväliset ihmisoikeudet suojaavat urheilun itsemääräämisoikeutta, kun urheilu toteutuu kansanliikkeessä ja autonomia toteutuu yhdistysautonomiana, eli osana yhdistymisvapautta.¹² Autonomian rajojen hahmottelu suhteessa oikeusjärjestyksen soveltamiseen on aina ollut keskeinen urheilun ja oikeuden kohtaamisen kysymys.

Urheilutoiminta voidaan karkeasti jakaa kolmeen tasoon sen mukaan, onko kyse leikistä, harrastustoiminnasta vai kilpa- ja huippu-urheilusta. Tasot eivät kuitenkaan ole erillään toisistaan.

¹¹ Halila 2016, s. 17–18.

¹² Halila 2006, s. 13–14.

Leikkiä ja pelailua sääntelevät rajoitetusti yleinen oikeusjärjestys ja urheilun sisäinen normijärjestelmä. Harrastetoimintaan urheilun sisäinen normijärjestelmä vaikuttaa etenkin silloin, kun mukaan tulee kilpailutoiminta. Harrasteturheilua ei kuitenkaan koske kaupallisen toiminnan sääntely. Huippu-urheilija taas voi olla työsuhhteessa tai toimia ammatinharjoittajana. Lisäksi urheilutoiminnan organisointi voi olla kaupallista liiketoimintaa, jolloin sitä ei luokitella osaksi kansaliikkeessä tapahtuvaa aatteellista toimintaa.¹³ Tässä tutkimuksessa keskitytään lähinnä kansanliikkeessä tapahtuvaan aatteelliseen toimintaan.

Tutkimuksessa tullaan käymään läpi SUEK:n tehtäviä yhdistyksenä. Näistä eniten mielenkiintoa herättäneenä SUEK:lle annettu yksinoikeus vastata kansallisesta dopingvalvonnasta Suomessa. Lisäksi tutkimuksessa kerrotaan SUEK:n muistakin tehtävistä ja niihin liittyvästä sääntelystä tai sen puutteesta. Tutkimuksessa punnitaan myös sitä, onko SUEK:n asema urheilussa liian keskeinen ja onko se ongelmallinen suhteessa suomalaiseen oikeusjärjestelmään. Ennen kaikkea SUEK:n toiminta antaa avaimia myös urheilun oikeuden syvällisempään ymmärtämiseen.

Tutkimuksen rajallisuuden vuoksi SUEK:n tehtävien yksityiskohtainen läpikäynti ei ole mahdollista. Tutkimuksessa ei myöskään syvennyttä yksittäisiin dopingtapauksiin tai testausjärjestelmiin. Mahdollista jatkotutkimusta tai laajempaa tutkimusta voisi tehdä etenkin urheilijan oikeusturvan toteutumisesta suhteessa SUEK:n toimintaan, urheilijan yksityisyyden suojasta suhteessa antidopingtoimintaan, urheilun kantavista periaatteista ja urheilun sopimusoikeudellisista haasteista. Lisäksi urheilijan perusoikeusnäkökulmaa voisi syventää suhteessa urheilun kurinpidollisiin menetelmiin ja rangaistuksiin. Oman tutkimuksensa saisi varmasti myös siitä, jos SUEK:n toiminta yhdistyksenä tulee muuttumaan radikaalisti viimeaikaisten tapausten ja valitusten johdosta.

1.3 Tutkimuksen metodi ja aineisto

Tutkielma on lainopillinen eli oikeusdogmaattinen. Lainopin tehtävänä on systematisoida voimassa olevaa oikeutta ja tutkielmassa tullaan selvittämään ja analysoimaan voimassa olevien oikeusnormien sisältöä. Lainsäätäjän tuottamat oikeusnormit muodostavat tutkielman aineiston, jota lainoppi oikeudenaloittain järjestää. Lisäksi lainopin metodeille oleellisia ovat tulkinta-, punninta-, ratkaisu- ja oikeuslähdenormit.¹⁴ Normikannanotoilla pyritään selvittämään, mitkä oikeusnormit kuuluvat voimassaolevaan oikeuteen ja tulkintakannanotoilla taas tutkimaan kyseisten normien sisältöä.

¹³ Halila 2006, s. 37–38.

¹⁴ Hirvonen 2019, s. 25.

Lainopin tehtävänä on tutkia sitä, mikä on voimassa olevaa oikeutta ja mikä merkitys laista ja muista oikeuslähteistä löytyvällä materiaalilla on. Systemaattista tulkintaa tehdessä on yleensä hyvä tutkia myös etusijajärjestystä, koska oikeusnormit voivat olla keskenään ristiriidassa.¹⁵

Tutkielman lainopillisen osuuden tarkoituksena on selvittää voimassa olevan oikeuden sisältö koskien SUEK:n oikeuksia ja asemaa yhdistyksenä ja sitä, miten yhdistyksen tyyppi ja tehtäväalue mahdollisesti vaikuttaa eriyttävästi oikeudelliseen päättelyyn. Erityyppisiin yhdistyksiin liittyviä oikeuskysymyksiä lähestyttäessä on kuitenkin pidettävä mielessä yleiset yhdistysoikeudelliset periaatteet. Tässä tutkielmassa oleellista on myös keskittyä urheilun normijärjestelmän kahtiajaolle eli urheilun oikeudelliseen ja urheilulliseen ulottuvuuteen. Vaikka varsinaista velvoittavaa vahvaa lainsäädäntöä ei juuri ole, voidaan suomalaista urheilua koskevia legaalinormeja antaa globaalilla, eurooppalaisella ja kansallisella tasolla. Keskeinen urheilu-oikeuden ja myös tässä tutkielmassa pohdittavana oleva kysymys on, kuinka paljon urheilutoiminnan säätelyssä tulee ottaa huomioon urheilun erityispiirteitä.¹⁶

Lainopillista osuutta varten perehdytään etenkin perustuslakiin ja kansainväliseen lainsäädäntöön. Perusoikeuksia voidaan tarkastella kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Suomessa perusoikeudet vahvistetaan valtiosäännössä (PL 1 §) ja kokonaisuudessaan niistä säädetään perustuslain toisessa luvussa. Perusoikeuksista erityistä huomiota tutkimuksen kannalta kiinnitetään vapauten kuulua yhdistyksiin. Yhdistymisvapaus on kirjattu perustuslain 13 § kokoontumis- ja yhdistymisvapautena. Kansainvälisellä tasolla perusoikeudet on turvattu Euroopan ihmisoikeussopimuksessa (SopS 63/1999, EIS). Sopimuksen 11 artiklassa on määritelty kokoontumis- ja yhdistymisvapaus. Lisäksi perusoikeuksia turvataan kansainvälisellä tasolla muun muassa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (2012/C 326/02) ja Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa (SopS 80/2002). Lisäksi lainopillista osuutta varten on perehdytty myös yhdistyslakiin (26.5.1989/503). Se antaa raamit yhdistysten toiminnalle, vaikka urheilun yhdistykset toimivatkin vahvasti itsesääntelyn pohjalta. Julkisoikeudellisesta konseptista käsin katsottuna voidaan ajatella, että yhdistysoikeus on sovellettua valtiosääntöoikeutta. Sitä koskevat sekä perus- että ihmisoikeudet.¹⁷

Tutkimuksessa käytetty oikeuskirjallisuus ja artikkelit sisältävät aiheita, jotka käsittelevät etenkin urheilu-oikeutta, urheilun itsesääntelyä, urheilun normijärjestelmää ja urheilun ja oikeuden välistä suhdetta. Lisäksi yhdistystoimintaan liittyvää kirjallisuutta on hyödynnetty. SUEK:n toiminnasta

¹⁵ Hirvonen 2019, s. 21–26.

¹⁶ Halila & Norros 2017, s. 10–11.

¹⁷ Halila 2006, s. 320.

löytyy myös jonkin verran tutkimuksessa käytettyjä artikkeleita. Aineistona on käytetty lisäksi kansainvälisistä sopimuksista esimerkiksi Euroopan ihmisoikeussopimusta, Euroopan unionin perusoikeuskirjaa, Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta. (2012/C 326/01, SEUT) ja Euroopan neuvoston yleissopimusta. Tutkimuksessa käytetään aineistona myös SUEK:n toimintaa säätelevää UNESCO:n antidopingsopimusta ja Euroopan dopingin vastaista sopimusta, jotka molemmat Suomen eduskunta on hyväksynyt. Lisäksi on hyödynnetty Suomen antidopingsäännöstöä, joka perustuu Maailman antidopingsäännöstöön.

1.4 Tutkimuksen rakenne

Tutkielma rakentuu johdanto-osuuden jälkeen kolmeen päälukuun, joista ensimmäisessä luvussa avataan enemmän urheilun itsesääntelyä, normijärjestelmää ja autonomista asemaa. Tämä on tärkeää, jotta urheilun oikeuden erityispiirteet hahmottuisivat paremmin. Lisäksi luku toimii avauksena urheilun toimijoiden ja etenkin urheilun yhdistysten toimintaan ja tämän toiminnan ymmärtämiseen.

Toisessa pääluvussa yhdistysautonomiaa sovelletaan urheilukontekstissa sekä urheilun parissa toimiviin yhdistyksiin. Tässä esimerkkinä toimii SUEK. Luvussa avataan tarkemmin SUEK:n tehtäviä, kuten antidopingtoimintaa, kilpailumanipulaation torjuntaa, katsomoturvallisuuden edistämistä sekä yleisten eettisten asioiden hoitoa.

Johtopäätöksissä summataan yhteen SUEK:n toimikuvaa ja oikeuksia yhdistyksenä yhteiskunnassamme sekä urheilun parissa. Lisäksi luvussa esitetään mahdollisia kehityskohteita ja arvioidaan yhdistyksen toimintaa ja tulevaisuutta. Luvussa vastataan tarkemmin tutkimuskysymyksen, sekä sen osakysymyksiin perustuen varsinaisten käsittelyosien sisältöön.

2. URHEILUN ITSESÄÄNTELY JA AUTONOMIA

2.1 Urheilutoiminnan autonomia

Urheilun kansanliike rakentuu Suomessa yhdistysvapauden varaan. Suomen perustuslaissa määritelty kokoontumis- ja yhdistysvapaus (PL 13 §) takaavat sen, että *jokaisella on yhdistysvapaus. Yhdistysvapauteen sisältyy oikeus ilman lupaa perustaa yhdistys, kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen ja osallistua yhdistyksen toimintaan.* Yhdistysvapaus on turvattu perusoikeutena myös Euroopan ihmisoikeussopimuksessa (SopS 63/1999, EIS). Sopimuksen 11 artiklassa on määritelty *kokoontumis- ja yhdistysvapaus.* Lisäksi perusoikeuksia turvataan kansainvälisellä tasolla muun muassa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (2012/C 326/02) ja Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa (SopS 80/2002).

Yhdistysvapauteen kuuluva yhdistysautonomia takaa Suomessa sen, että urheilu voi melko vapaasti organisoida oman toimintansa, kun sitä harjoitetaan yhdistysmuotoisesti. Yhdistysautonomia antaa myös oikeudellisen pohjan urheilun itsesääntelyjärjestelmälle.¹⁸ Itsemääräämisoikeus on kuitenkin kontekstisidonnainen oikeudellinen käsite, sillä esimerkiksi kirkon ja ylioppilaskunnan autonomiat eroavat urheilutoiminnan autonomiasta. Keskeistä onkin punnita, perustuuko autonominen asema perustuslakiin, jonka perusteella autonomian sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä.¹⁹ Pääsääntöisesti urheilujärjestöjen ja yhdistysten kohdalla tämä toteutuu edellä mainitun perustuslain takaaman yhdistysautonomian kautta. Urheilun autonomian ydinaluetta on myös se, että urheilun kansanliikkeessä voidaan tehdä ratkaisuja, joita rajoittavat vain yhdistyslain (503/1989) 8 §:ssä määritellyt säännöt, eli yhdistyksen itsensä asettamat itsesääntelyn normit.²⁰ Tällöin autonomian rajat määräytyvät perustuslain ja tavallisen lain, eli esimerkiksi juuri yhdistyslain perusteella.

Autonomian ei aina tarvitse perustua lakiin. Urheilun autonomian käsitteen sisältö ei näin ollen ole aina selkeästi määriteltävissä. Urheilun autonomia ei kuitenkaan merkitse vapautta olla noudattamatta oikeusjärjestyksen sisältöä.²¹ Suomessa on myös pohdittu, voiko urheilun autonomia asettaa rajoja lainsäätäjän toimille. EU:ssa tämä ongelma on ratkaistu toimivaltamääräyksen kautta (SEUT 165 artikla). Artiklan tarkoituksena on vahvistaa, että *Euroopan unioni (EU) voi ryhtyä toimenpiteisiin eurooppalaisen urheilun edistämiseksi samalla, kun alueen erityinen luonto, vapaaehtoisuuteen*

¹⁸ Halila & Norros 2017, s. 56.

¹⁹ Halila 2006, s. 12–15.

²⁰ Halila 2006, s. 12–15.

²¹ Halila 2006, s. 13. ja Halila & Norros 2017, s. 18–19.

perustuvat rakenteet sekä yhteiskunnallinen ja opetukseen liittyvä toiminta otetaan huomioon. Näillä toimenpiteillä tuetaan, koordinoidaan ja täydennetään kansallisia toimia.

Suomessa ei ole toistaiseksi ollut esillä isoja tapauksia, joiden pohjalta olisi voitu pohtia, millaisia säännöksiä urheilusta voisi antaa lailla. Tilanne voi kuitenkin muuttua tulevina vuosina. Suomessa on tosin tehty selvitys erillisen huippu-urheilulain tarpellisuudesta. Selvitys kirjattiin myös liikuntapoliittiseen selontekoon vuonna 2018 ja sen jälkeen hallitusohjelmaan. Selvityksessä kävi kuitenkin selkeästi ilmi, että erillinen huippu-urheilulaki ei nykyoloissa ole tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen.²² Lisäksi nykyistä liikuntalaki (390/2015) on päivitetty hallituksen esityksen pohjalta. Nykyisellä lailla kumottiin vanha liikuntalaki (1054/1998).²³

2.2 Urheilun normijärjestelmä ja itsesääntely

Urheilutoimintaa koskevat normit voidaan jaotella sen mukaan onko kyse legaalinormeista, urheilun itsesääntelystä vai siihen perustuvista päätöksistä. Myös oikeudellisen ratkaisutoiminnan kautta saattaa syntyä normeja.²⁴ Normijärjestelmä on urheilun parissa kaksijakoinen. Siitä voidaan siis erottaa oikeudellinen ja urheilullinen ulottuvuus. Suomalaista urheilua koskevia legaalinormeja voidaan antaa eri tasoilla. Globaalitasolla toimii United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, eli Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö (jäljempänä UNESCO), eurooppalaisella tasolla EU ja EN ja kansallisella tasolla kotimainen lainsäätävä. Suomessa vaikuttavasta yleisestä sääntelystä urheiluoikeuden kannalta voidaan mainita ainakin kilpailulaki (948/2011), työsopimuslaki (55/2001), rikoslaki (39/1889) ja vahingonkorvauslaki (412/1974). Huomionarvoista on kuitenkin se, että näissä säädöksissä ei ole merkittävässä määrin otettu huomioon urheilun erityispiirteitä.

Keskeisenä urheiluoikeuden kysymyksenä on pidetty sitä, missä määrin siinä tulee tai voidaan ottaa huomioon urheilun erityispiirteitä.²⁵ Urheilun itsesääntely ei kuitenkaan mene legaalinormien edelle. Yleiset tulkintaperiaatteet sekä oikeudenalan teoriat, yleiset oikeusperiaatteet ja käsitteet toimivat lähtökohtana oikeudelliseen tulkintaan, mutta myös legaalinormien soveltamisessa

²² Tarasti 2020, s. 50.

²³ HE 190/2014 vp.

²⁴ Halila & Norros 2017, s. 10.

²⁵ Halila & Norros 2017, s. 11.

urheilutoimintaan.²⁶ Myös tuomioistuinten ratkaisulla ja ennakkopäätöksillä on roolinsa urheilun normien muodostumisessa.²⁷ Itsesääntelyn perustana on vahvasti se, että urheilun normit annetaan ja niitä sovelletaan ja mahdolliset riitatilanteet pyritään ratkaisemaan urheilun sisällä.²⁸ Riidanratkaisussa painoarvoa on myös urheilun kansainvälisen vetoomustuomioistuimen, Court of Arbitration for Sport (jäljempänä CAS) ja kansallisen Urheilun oikeusturvalautakunnan ratkaisulla. Niiden päätökset eivät kuitenkaan ole samassa asemassa kuin tuomioistuinratkaisut, sillä ne koskevat yleensä vain urheilun omia normeja.

2.3 Urheilun itsesääntely käytännössä

Itsesääntelyn ja autonomian rajat perustuvat urheilussa vahvasti traditioon sekä siihen, millaiset edellytykset julkinen valta on autonomialle ja itsesääntelylle mahdollistanut. Urheilun itsesääntelyjärjestelmää pidetään poikkeuksellisen tehokkaana. Kansainvälisten lajiliittojen itsesääntelynormit sekä toimintakiellot ovat voimassa maailmanlaajuisesti. Itsesääntelyn perusteena on lähtökohtaisesti ollut tarve säännellä urheilun kilpailutoimintaa.

Urheilutoiminnan keskeisimpiä itsesääntelymekanismeja ovat toimintasäännöt sekä urheilulajien säännöt, kilpailusäännöt ja kurinpitosäännöt.²⁹ Onkin hyvä huomioda, että säännöt, joita urheiluseurat ja lajiliitot ovat sitoutuneet noudattamaan eivät aina ole heidän itsensä asettamia. Esimerkiksi seurat noudattavat kansallisten lajiliittojen sääntöjä ja kansalliset lajiliitot taas kansainvälisten lajiliittojen asettamia sääntöjä.³⁰

Urheilutoiminnassa voidaan erottaa erilaisia tasoja. Kunto- ja harrasteurheilua eivät urheilun itsemäärykset juuri koske, jos kyse ei ole kilpaurheilusta. Kunto- ja harrasteurheiluun eivät päde myöskään lajien säännöt, mutta välillisiä vaikutuksia niillä voi olla esimerkiksi urheiluvahinkojen

²⁶ Halila & Norros 2017, s. 10–12.

²⁷ Ks. KKO 2005:141, jossa konkurssiin menneen urheiluseuran hallituksen jäsenet eivät joutuneet vastuuseen seuran pelaajille koituneesta sosiaaliturvan vajeesta. Sovellettavaksi tuli YhdL 39 §:n säännökset hallituksen jäsenen tai toimihenkilön vastuusta ulkopuoliselle, ei siis yhdistykselle.

²⁸ Halila 2007, s. 77.

²⁹ Halila & Norros 2017, s. 12–13.

³⁰ SUL ry, Säännöt.

korvausvastuun osalta.³¹ Kilpaurheilua koskevat lajin itsemääräykset ja ammattuurheilua lisäksi kaupallisen toiminnan sääntely.³²

Myös kuripito kuuluu urheilun itsesääntelyn alueeseen. Kurinpidon kohdalla keskeiseksi ongelmaksi saattaa nousta kurinpitoon sitouttaminen. Tällä tarkoitetaan sitä, että urheilun toimijat ovat ”sidottuja” kurinpitomääräyksiin, mutta myös sitoutuneet urheilun säännöille. Tämä velvoite ei kuitenkaan perustu lakiin, joten se on muodostettava sääntöjen ja sopimusten kautta. Etenkin urheilijat, mutta myös urheilun toimijat tietävät, että *fair playn* vastaisesta toiminnasta saattaa seurata kurinpitotoimia. Pelkkä tietoisuus säännöistä ja kurinpitotoimista ei silti riitä sitouttamiseen. Kurinpidon kohteena olevan pitää aina tietää, mikä on kiellettyä ja mitä seuraamuksia sääntöjen rikkomisesta seuraa.³³

Kurinpito on keskeisessä asemassa myös SUEK:n toimintaa, vaikka kurinpitovaltaa käyttää yleensä urheilulajin lajiliitto. SUEK:lla ei siis yhdistyksenä ole varsinaisia kurinpidollisia oikeuksia paitsi dopingvalvontaan liittyen, mutta sen muillakin päätöksillä ja selvitystyöllä on katsottu olevan vaikutusta lajiliittojen kurinpitotoimiin.

Urheilun itsesääntelyn ulkopuolelle jää esimerkiksi urheilua ja liikuntaa koskeva säädösvalmistelu, joka tapahtuu Suomessa ministeriöissä. Urheilun *sektoriministeriöksi* on määrätty liikuntalain (390/2015) neljännessä pykälässä OKM, jossa on oma liikuntayksikkönsä osana kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osastoa.³⁴

³¹ Ks. KKO:n ratkaisu 1994:1, jossa koulun oppilaat olivat pelanneet yhteisen sopimuksen perusteella lentopallolla jalkapalloa. Pallo oli vapaapotkutilanteessa osunut erään oppilaan silmään, joka oli vammautunut. Pallon potkaissut oppilas ja kaupunki liikunnanopettajan työnantajana velvoitettiin suorittamaan loukkaantuneelle oppilaalle korvausta kivusta ja särystä, koska potku oli ollut pelin luonteeseen ja olosuhteisiin nähden liian voimakas. Vahingonkorvaus tuomittiin soviteltuna, koska vahinkoa kärsineellä katsottiin olevan myötävaikuttava tuottamus. Olettamana oli se, että myös kunto- ja harrasteurheilua harjoitetaan ryhmässä lajin säännöillä, mutta tällaisessa tilanteessa tuli erityisesti varoa vahinkojen syntymistä.

³² Halila & Norros 2017, s. 21–22.

³³ Halila & Tarasti s. 241 ja Halila & Norros 2017, s. 299.

³⁴ Halila & Norros 2017, s. 108.

3. YHDISTYSAUTONOMIA URHEILUSSA: ESIMERKKINÄ SUEK

3.1 SUEK yhdistyksenä

Yhdistyslain (503/1989) soveltamisalaan kuuluvat aatteelliset yhdistykset on laissa jaettu rekisteröityihin ja rekisteröimättömiin yhdistyksiin. SUEK kuuluu rekisteröityihin yhdistyksiin ja on näin ollen myös oikeuskelpoinen yhdistys. Perustuslain 13.2 § ei estä voimassa olevan yhdistyslain 9 luvussa säädettyä rekisteröintijärjestelmää. Rekisteröinti on oleellinen osa rekisteröidyn yhdistyksen muodostumista, eli myös SUEK:n perustamisessa on noudatettu rekisteröintijärjestelmää.³⁵

Yhdistyslain 1.1 §:n mukaan *yhdistyksen saa perustaa aatteellisen tarkoituksen yhteistä toteutumista varten*. Tämä toiminta tai tarkoitus ei saa kuitenkaan olla lain tai hyvien tapojen vastainen. Lainmukaisuuden osalta tähän keskeisesti vaikuttavat yhdistyslain omat säännökset. Yhdistyslain 49.1 §:n mukaan yhdistyksen säännöt eivät saa olla lainvastaisia. Vaikka käsite *aatteellinen* on urheilutoiminnassa yleinen, ei sille löydy tarkempaa määritelmää lainsäädännössä. Lain esitöiden mukaan se määritellään yhteistoimintana, jolla pyritään johonkin muuhun kuin voittoon tai muun välittömän taloudellisen edun hankkimiseen.³⁶ Selvää on kuitenkin se, että aatteellisella yhdistyksellä tulee olla aatteellinen tarkoitus, johon se sitoutuu ja jonka toteuttamista se pyrkii toiminnallaan edistämään.³⁷ SUEK:n tarkoitus on vahvistaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa eettisesti kestävää urheilukulttuuria.

SUEK:lla on yhdistyslain 8 §:n mukaan omat sääntönsä, joita se on sitoutunut noudattamaan. Omien sääntöjen määrääminen on mahdollista yhdistysautonomian perusteella. Yhdistyslaki ei rajoita sääntöjen määrää, eikä liiemmin sisältökään, kunhan ne eivät ole ristiriidassa lain kanssa.³⁸ SUEK:n säännöissä määritellään yhdistyksen nimi ja kotipaikka, yhdistyksen tarkoitus, yhdistyksen toimintamuodot, jäsenet, jäsenen eroaminen ja erottaminen, liittymis- ja jäsenmaksu, hallitus ja hallituksen tehtävät, yhdistyksen nimen kirjoittaminen, yhdistyksen tilikausi ja tilintarkastus, yhdistyksen kokoukset, sääntöjen muuttaminen ja yhdistyksen purkaminen ja voimaantulusäännökset. Lisäksi SUEK:n sääntöjen 12 §:ssä on määritelty antidopingasioiden

³⁵ Muukkonen 2008, s. 81.

³⁶ HE 64/1988 vp, s. 22–23.

³⁷ Muukkonen 2008, s. 82.

³⁸ HE 64/1988 vp, s. 27.

kurinpitolautakunnan tehtävistä.³⁹ Tässä tutkimuksessa oleellista on keskittyä yhdistyksen tarkoitukseen ja toimintamuotoon sekä tehtäviin.

SUEK saa rahoituksensa pääosin OKM:ltä veikkausvoittovaroista. SUEK:n valtionavustus vuonna 2020 oli 3,16 miljoonaa euroa. Valtionavustusten keskeiset säännökset on sisällytetty liikunta-asetuksen (1055/1998) 2 §:n 2 momenttiin: *”Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon se, miten järjestö toimii liikuntalain 1§:ssä säädetyn tarkoituksen toteuttamiseksi. Hakijoiden keskinäisessä vertailussa otetaan tulosperusteisesti huomioon järjestön toiminnan laatu ja laajuus. Lisäksi otetaan huomioon toiminnan yhteiskunnallinen merkitys sekä hakijan avustuksen tarve. Ministeriö voi vahvistaa tarkemmin käytettävät avustusperusteet”*

Yhdistyslain kuudennen luvun 35 §:n ja SUEK:n sääntöjen mukaan yhdistyksen asioita hoitaa yhdistyksen hallitus, jossa on syyskokouksen valitsema puheenjohtaja ja kuudesta seitsemään muuta varsinaista jäsentä sekä kaksi varajäsentä, joilla on aina hallituksen kokouksissa puhe- ja läsnäolo-oikeus. Huomioitavaa on myös se, että OKM voi ehdottaa hallitukseen kahta tai kolmea muuta varsinaista jäsentä ja Suomen Olympiakomitea ry, Suomen Paralympiakomitea ry ja Suomen Urheilulääkäriyhdistys ry voivat kukin esittää yhtä muuta varsinaista jäsentä hallitukseen. OKM voi esittää ensimmäistä varajäsentä sekä Suomen Olympiakomitea ry ja Suomen Paralympiakomitea ry yhdessä toista varajäsentä. Voidaan siis katsoa, että ministeriöllä on jonkin verran päätäntävaltaa SUEK:n asioissa ja päätöksenteossa rahoittamisen ansiosta.⁴⁰

SUEK:n hallituksen tehtävänä on erityisesti valmistella yhdistyksen kokouksissa käsiteltävät asiat, panna täytäntöön yhdistyksen kokouksen päätökset, huolehtia yhdistyksen hallinnosta ja taloudesta sekä omaisuuden hoidosta, perustaa tarvittavia pysyviä tai tilapäisiä työryhmiä, hyväksyä Suomen antidopingsäännöstö kuultuaan urheilujärjestöjä, valita hallituksen varapuheenjohtaja sekä muiden toimielimien puheenjohtajat ja jäsenet sekä ottaa ja erottaa yhdistyksen pääsihteeri.⁴¹

Yhdistyslain 16§:n mukaan päätösvalta yhdistyksissä kuuluu sen jäsenille. SUEK:ssa yhdistyksen päätösvaltaa käyttää yhdistyksen kokous ja sitä pidetäänkin perinteisenä päätösvallan muotona. Kokoukseen kutsutaan yhdistyksen jäsenet, jotka käyttävät kokouksessa päätösvaltaansa. SUEK:n kokouksissa jokaisella jäsenellä on yksi ääni. SUEK:n kokouksissa käsitellään ne asiat, jotka

³⁹ SUEK ry, Säännöt ja Halila & Tarasti 2017, s. 108–118

⁴⁰ SUEK ry, Säännöt.

⁴¹ SUEK ry, Säännöt.

kyseisessä kokouksessa on esitetty käsirteltäviksi. Yhdistyslain 24 § mukaan kokouksessa ei saa tehdä päätöstä ilman kokouskutustssa olevaa mainintaa yhdistyslain 23.1 §:n tarkoittamassa asiassa.

Yhdistysautonomian vuoksi SUEK:lla on melko vapaat kädet määrittellä tarkoituksensa ja toimintamuotonsa. Yhdistyslain 5§:n mukaan yhdistyksen säännöissä on määrättävä, jos yhdistys harjoittaa elinkeinoa tai ansiotoimintaa. Poikkeuksena kuitenkin välttämättömät taloudelliset toiminnot. Tarkoitusenmäärittelyllä on painoarvoa SUEK:n kannalta siinäkin mielessä, että jos se ei olennaisesti toimi tarkoituksensa mukaisesti, voidaan sen toiminta lakkauttaa. (Yhdistyslaki 43.1§ 2 kohta). Tarkoitusenmääräys vaikuttaa myös siihen, millaista toimintaa yhdistys voi harjoittaa.⁴² SUEK:n toimintaa kohtaan esitetetyt kritiikin kohdalla onkin syytä pohtia, onko harjoitettu toiminta linjassa suhteessa yhdistyksen tarkoitukseen ja onko yhdistys toiminut omien normiensa mukaan. Tässä tullaan myös kysymykseen siitä, millaisia päätöksiä yhdistys voi sääntöjensä puitteissa tehdä.

3.2 SUEK:n tehtävät

Yhdistyslain 2 luvun 8 §:ssä määrätään, että yhdistyksen säännöissä tulee määrittellä yhdistyksen tarkoitus ja toimintamuodot. Seuraavassa on avattu tarkemmin SUEK:n toimintaa sen tehtävien kautta.

3.2.1 Antidopingtoiminta

Antidopingtoiminnan tärkein osa, dopingvalvonta, on ensimmäinen ja ainoa urheilun eettisen työn osa-alue, johon on hyväksytty maailmanlaajuinen säännöstö. Valvonnan tarkoituksena on estää terveydelle vaarallisten ja suorituskykyä parantavien aineiden tai menetelmien käyttö. Tämä myös turvaa urheilijoiden oikeuden reiluun peliin ja puhtaaseen kilpailuun. Dopingvalvonnan katsotaan myös puolustavan tulevaisuuden urheilua ja sen oikeudenmukaisuutta sekä luotettavuutta.

Antidopingtoiminta perustuu maailmanlaajuisiin säännöstöihin, joita urheilijat ja urheilun parissa toimivat ovat sitoutuneet noudattamaan. Suomen antidopingsäännöstöstä käytetään nimeä *antidopingsäännöstö* ja maailman antidopingsäännöstöstä käytetään termiä *säännöstö*. Tämän säännöstön noudattamista valvotaan urheilun itsensä toimesta. Antidopingsäännöstö on sääntökokelma, joka ohjaa urheilun toimintaa ja se koskee koko suomalaista järjestäytyntä

⁴² Muukkonen 2008, s. 99.

urheilua.⁴³ Maailman antidopingsäännöstöön liittyy kansainvälisiä standardeja, joiden noudattaminen on pakollista antidopingtyössä. Tällaisia standardeja ovat esimerkiksi kansainvälinen kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelo, kansainvälinen testaus- ja tutkintastandardi, kansainvälinen erivapausstandardi, kansainvälinen laboratoriostandardi ja kansainvälinen tietosuojastandardi.⁴⁴

Viimeisin antidopingsäännöstö tuli voimaan 1.1.2021 ja se noudattaa WADA:n määrittelemää säännöstöä. WADA siis asettaa vaatimukset kansalliselle antidopingsäännöstölle. Siihen on kirjattu tarkasti muun muassa dopingin määritelmä, dopingrikkomukset, luettelo kielletyistä aineista- ja menetelmistä sekä testauksen tutkinnalliset menetelmät. Lisäksi antidopingsäännöstössä määritellään muun muassa rangaistuksista, näytteiden analysoinnista, tulosten käsittelystä, muutoksenhausta, luottamuksellisuudesta ja raportoinnista, päätösten toimeenpanosta, muiden toimijoiden rooleista ja vastuusta sekä säännöstön tulkinnasta. Kuten Suomen antidopingsäännöstössä on mainittu, on hyvä huomioida, että kansallinen antidopingsäännöstö eroaa luonteeltaan rikos- ja siviilioikeudellisista menettelyistä, eikä sitä ole tarkoitettu tällaisiin menettelyihin sovellettavien kansallisten vaatimusten ja oikeusnormien alaiseksi tai rajoittamiseksi. Antidopingsäännöstöä tulee kuitenkin soveltaa suhteellisuus- ja ihmisoikeusperiaatteita kunnioittaen.⁴⁵

SUEK:n tehtävä on vastata kansallisesta dopingvalvonnasta Suomessa ja se toimii kansallisena antidopingorganisaationa. Maailman antidopingsäännöstön artiklan 20.5.1 mukaisesti SUEK:lla on *tarpeelliset valtuudet ja vastuu olla riippumaton urheilusta ja valtioneuvostosta liittyen operatiivisiin päätöksiin ja tehtäviin*. Tähän sisältyy myös operatiivisiin päätöksiin tai toimintaan osallistumista koskeva *kielto henkilöille, jotka toimivat samanaikaisesti jonkin kansallisen lajiliiton, kansallisen lajiliiton, muun urheilujärjestön, suuren urheilutapahtuman järjestäjän, kansallisen olympiakomitean, kansallisen paralympiakomitean tai urheilusta tai antidopingtoiminnasta vastaavan julkishallinnon elimen johdossa tai toiminnassa*.

Myös Suomen antidopingsäännöstön 5.2 artiklaan on kirjattu SUEK:n toimivalta dopingtestauksesta. Antidopingtoiminta ei ole kuitenkaan Suomessa valtiojohtoista. Julkisella vallalla ei siis ole roolia valvonnassa, koska dopingin käyttöä ei ole Suomessa säädetty rikoslaisa rangaistavaksi.⁴⁶ Muut dopingrikosten rangaistussäännökset löytyvät rikoslain (39/1889) 44 luvusta, jossa on kriminalisoitu dopingaineiden valmistus, maahantuonti, levittäminen ja hallussapito levittämistarkoituksessa.

⁴³ Suomen antidopingsäännöstö

⁴⁴ WADA International standards

⁴⁵ Ikonen 2019, s. 58–60 ja Suomen antidopingsäännöstö s. 67.

⁴⁶ Halila 2018, s. 27.

Rikoslain 44 luvun kuudennessa, seitsemännessä ja kahdeksannessa pykälässä määrätään dopingrikoksen, törkeän dopingrikoksen sekä lievän dopinrikoksen sisältö. Rikoslain 44 luvun 16 § taas sisältää dopingaineen määritelmän. Lisäksi valtioneuvosto on listannut erillisessä asetuksessa (705/2002) yksityiskohtaisesti kaikki dopingaineiksi määriteltävät aineet.

Dopingvalvonta sisältää dopingtestauksen, joka tarkoittaa virtsa- ja verinäytteiden keräämistä kilpailuissa ja niiden ulkopuolella. Myös urheilijan seuranta biologisen passin ja olinpaikkatietojärjestelmän avulla on tärkeä osa dopingvalvontaa. Lisäksi valvontaan kuuluu yhteistyö ja tiedonvaihto muiden antidopingorganisaatioiden sekä tullin ja poliisin kanssa. Näytteiden pitkäaikaissäilytys 10 vuodeksi ja niiden uudelleena nalysointi kuuluvat valvonnan uusimppin keinoihin. SUEK:n tehtäviin dopingvalvonnasta vastaajana sisältyy testauksen suunnittelu, näytteidenotto- ja käsittely, laboratorioanalyysi, tulosten käsittely, dopingrikkomuksen käsittely ja seuraamusten määrääminen. Testaus ja tutkinnalliset menetelmät on määritelty tarkasti antidopingsäännösten 5 artiklassa. Näytteiden analysointi on sisällytetty antidopingsäännösten 6 artiklaan ja tulosten käsittely 7 ja 8 artiklaan.⁴⁷

SUEK noudattaa WADA:n kansainvälistä testaus- ja tutkintastandardia, joka varmistaa dopingvalvonnan laadun, luotettavuuden ja yhdenmukaisuuden niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Suomessa testejä urheilijoille saavat tehdä SUEK ja WADA. Lisäksi kansainväliset ja kansalliset lajiliitot voivat tilata dopingtestejä SUEK:lta.⁴⁸ Suomen antidopingsäännösten 19.1 mukaan SUEK:n on myös raportoitava WADA:lle, miten se on noudattanut säännösten ja kansainvälisten standardien vaatimuksia.

SUEK käsittelee ja kerää henkilötietoja osana dopingvalvontaa. SUEK on julkaissut oman henkilötietojen käsittelyyn liittyvän tietosuojailmoituksen, mutta asiaa on myös käsitelty antidopingsäännösten 14.6 osana tietosuojaa, jossa korostetaan, että SUEK käsittelee henkilöitä vain voimassa olevien laillisten syiden mukaisesti. SUEK käsittelee henkilötietoja tietosuojalainsäädännön, suostumuksen ja sopimus- tai jäsenyysuhteen perusteella. Kaikki kerätyt henkilötiedot käsitellään SUEK:n omassa tietojärjestelmässä lainmukaista *huolellisuutta* ja *hyvää tapaa* noudatten. Suomi on UNESCO:n antidopingsopimuksen ja Euroopan neuvoston dopingin vastaisen yleissopimuksen kautta sitoutunut toiminnassaan noudattamaan maailman antidopingsäännöstöä ja WADA:n hyväksymiä kansainvälisiä standardeja, mukaan luettuna

⁴⁷ Ikonen 2019, s. 62.

⁴⁸ Suomen antidopingsäännöstö.

WADA:n laatima kansainvälinen standardi yksityisyyden ja henkilötietojen suojasta. (Kansainvälinen tietosuojastandardi ISPPPI). Dopingvalvota edellyttää urheilijoiden tiettyjen henkilötietojen käsittelyä. SUEK:n tulee kuitenkin noudattaa henkilötietojen käsittelyssä tietosuojaa koskevia säännöksiä, kuten EU:n yleistä tietosuojaa-asetusta (2016/679) ja tietosuojalakea (1050/2018). Mikäli WADA:n säännöstö tai ohjeet ovat Suomen lain kanssa ristiriidassa, sovelletaan Suomen lakia.⁴⁹

Suomen antidopingsäännöstössä on määritelty SUEK:n toimenpiteet dopingrikkomusasioissa. Rikkomusepäilyt käsittelee SUEK:ssa antidopingasioiden kurinpitovaliokunta. Dopingrikkomusta epäiltäessä on SUEK:n Suomen antidopingsäännöstön 3 artiklan mukaan näytettävä toteen, että dopingrikkomus on tapahtunut. Artiklassa mainitaan myös, että näyttökynnyksen täyttääkseen SUEK:n on esitettävä kurinpitolautakunnan mielestä riittävän vakuuttava näyttö rikkomuksen tapahtumisesta sen väitetty vakavuus huomioon ottaen. Samassa artiklassa on myös määritelty todistuskeinot tosiseikkojen ja olettamien toteennäyttämiseksi.

Antidopingasioiden kurinpitolautakunnan tehtävänä on SUEK:n sääntöjen ja Suomen antidopingsäännöstöön kuuluvien dopingrikkomusten osalta *käsitellä ja päättää, onko antidopingsäännöstön soveltamispiiriin kuuluvan urheilijan tai muun henkilön menettelyä tai toimintaa pidettävä säännöstössä tarkoitettuna dopingrikkomuksena, antaa perusteltu kirjallinen antidopingsäännöstön mukainen päätös seuraamuksesta, ratkaista antidopingsäännöstössä tarkoitettuja erivapaus- ja muista vastaavista hallinnointipäätöksistä tehdyt valitukset sekä ratkaista muut antidopingsäännöstön tulkinnasta ja soveltamisesta säännöstöön sidottujen välillä syntyneet erimielisyydet*. Huomioitavaa on se, että kurinpitolautakunta on tehtävässään riippumaton. Kurinpitolautakunnassa on yhdeksän huippu-urheiluun perehtynyttä jäsentä ja kaksi niin ikään huippu-urheiluun perehtynyttä varajäsentä. Puheenjohtajan ja kahden muun jäsenen sekä yhden varajäsenen on oltava tuomarin virkaan vaadittavan tutkinnon suorittaneita (juristijäsen), kolmen jäsenen sekä yhden varajäsenen on oltava laillistettuja lääkäreitä (lääkärijäsen) ja kolmen jäsenen on oltava huippu-urheiluun hyvin perehtyneitä asiantuntijoita. (asiantuntijajäsen)⁵⁰

Antidopingasioiden kurinpitolautakunta määrää myös dopingrikkomusten seuraukset. Näistä rangaistuksista on määrätty tarkemmin antidopingsäännöstön artiklassa 10 (rangaistukset yksilöille) artiklassa 11 (rangaistukset joukkueille) ja artiklassa 12 (seuraamukset urheilujärjestöille).

⁴⁹ Ikonen 2019, s. 63–64.

⁵⁰ SUEK ry, antidopingasioiden valvontakunta

Tiivistetysti antidopingasioiden kurinpitolautakunta voi määrätä dopingrikkomuksesta kilpailutuloksen mitätöinnin, urheilutapahtuman tulosten hylkäämisen, urheilun toimintakiellon ja kirjallisen varoituksen. Urheilun toimintakiellon kattavuus on erittäin laaja ja se koskee kaikkia antidopingsäännösten alaisia urheilulajeja kansallisesti ja kansainvälisesti.

Urheilija saattaa tarvita sairauden hoitoon jonkin urheilussa kielletyn lääkeaineen tai menetelmän käyttöä, jolloin sille voidaan hakea erivapautta. Erivapauksista on määrätty tarkemmin antidopingsäännösten 4.4 pykälässä. SUEK:ssa määräaikaaisia erivapauksia myöntää erillinen erivapauslautakunta WADA:n kansainvälisen erivapausstandardin mukaisesti. SUEK:n hallituksen nimittämässä erivapauslautakunnassa on neljä lääkärijäsentä, joita sitoo vaitiolovelvollisuus terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 17 §:n mukaan. Lisäksi potilaslain (785/1992) 13§ vaikuttaa lääkärien salassapitovelvollisuuteen. Kansallisen tason urheilijat hakevat erivapautta SUEK:lta ja kansainvälisen tason urheilijat tai kansainvälisiin urheilutapahtumiin osallistuvat urheilijat hakevat erivapautta kansainväliseltä lajiliitoiltaan.⁵¹

Yhdistysten ja kansainvälisten järjestöjen ohella myös EU pyrkii taistelemaan dopingia vastaan sääntelyn ja valistuksen, sekä terveystieteiden avulla. EU tekee tiiviisti yhteistyötä jäsenvaltioidensa, Euroopan neuvoston, WADA:n ja UNESCO:n kanssa. EU:n komissio on muun muassa tehnyt yhteistyötä jäsenvaltioidensa kanssa varmistaakseen, että kaikki maailmandopingsäännösten liittyvät säännöt ja menettelyt ovat EU:n lainsäädännön mukaisia. Suomi osallistuu valtioneuvoston antidopingyhteistyöhön UNESCON ja WADAN piirissä. Suomi on myös ratifioinut kaksi dopingin vastaista yleissopimusta: Euroopan neuvoston dopingin vastaisen yleissopimuksen (Sops 23/1990) vuonna 1990 ja UNESCON kansainvälisen dopingin vastaisen yleissopimuksen (Sops 4/2007).⁵² Euroopan neuvoston antidopingsopimuksen toteutumista seurataan arvioimalla säännöllisesti sopimusmaiden antidopingjärjestelmiä. Seurannassa tarkastellaan lainopillisia, tieteellisiä ja kasvatuksellisia kysymyksiä ja etenkin dopingvalvonnan toteutumista. Sopimuksen tavoitteena on myös yhtenäistää valtioiden antidopingtoimintaa. Euroopan neuvoston dopingin vastaisen yleissopimuksen 1 artiklan mukaan osapuolten tulee ryhtyä välttämättömiin toimiin dopingin käytön vähentämiseksi ja hävittämiseksi urheilusta. Mielenkiintoista on kuitenkin se, että yleissopimuksen 4.2 artiklassa määritellään, että sopimusosapuolet asettavat urheilujärjestöille myönnettävän julkisen tuen ehdoksi sen, että ne noudattavat tehokkaasti dopingin

⁵¹ Suomen antidopingsäännöstö s. 20–25.

⁵² EN:n dopingin vastainen yleissopimus tuli voimaan kesäkuussa 1990 yleissopimuksen voimaansaattamisesta annetulla asetuksella (465/1990)

vastaisia määräyksiä. Tämä on myös Suomessa valtion rahoituksen saamisen ehtona.⁵³ Tämä kaikki vaikuttaa luonnollisesti myös SUEK:n toimintaan, koska se toimii kansallisena antidopingorganisaationa Suomessa.

3.2.2 Kilpailumanipulaation torjunta

Kilpailumanipulaation torjunta on keskeinen osa SUEK:n toimintaa. Suomessa kilpailumanipulaation torjunta tapahtuu yhteistoiminnassa urheiluyhteisön, vedonlyöntiyhtiön sekä poliisi- ja oikeusviranomaisten kesken. SUEK:n rooli kilpailumanipulaation torjunnassa on lähinnä koulutus- ja selvitystyössä. Kilpailumanipulaatiota pyritään torjumaan sääntöjen ja lainsäädännön avulla, mutta myös tietoisuuden kasvattaminen ja valmiuksien parantaminen sekä valvonta, tiedustelu ja tutkinta kuuluvat kilpailumanipulaation torjuntatoimiin. Koska kilpailumanipulaatiota tapahtuu globaalisti, edellyttää sen torjuminen niin kansallista kuin kansainvälistä yhteistyötä.

Kilpailumanipulaation käsitteellinen sisältö on määritelty Euroopan neuvoston urheilukilpailujen manipuloinnin torjuntaa koskevan yleissopimuksen, niin sanotun Macolin-yleissopimuksen (Maggingen, 18.IX.2014) 1 luvun 3 artiklan 4 kohdassa. Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan ”järjestelyä, toimintaa tai toimimatta jättämistä, jonka tarkoituksena on muuttaa sopimattomalla tavalla urheilukilpailun tulosta tai tapahtumien kulkua siten, että kyseisestä urheilukilpailusta poistuu ennalta arvaamaton luonne oikeudettoman edun hankkimiseksi itselle tai muille.”⁵⁴

Kilpailumanipulaation katsotaan olevan maailmanlaajuinen uhka. Macolin sopimuksen tarkoituksena on ”estää urheilukilpailujen manipulointi urheilun rehellisyyden ja urheilun etiikan suojelemiseksi urheilun itsemääräämisoikeuden periaatteen mukaisesti.” (1 luku 1 artikla) Yleissopimus on tullut voimaan 1.9.2019 ja sen on allekirjoittanut 31 valtiota, Suomi mukaan lukien. Suomessa OKM on asettanut erillisen kilpailumanipulaation vastaisen toimintaryhmän, jonka avulla Macolin sopimuksen 13. artiklan mukaan torjutaan urheilukilpailujen manipulointia. Macolin sopimuksen 13. artiklassa on myös määritelty tarkemmin toimintaryhmän tehtävät. SUEK:n kannalta oleellista on se, että se toimii yhteistoimintaryhmän puheenjohtajan ja sihteeristönä. Ryhmän jäseniä ovat OKM, Poliisihallitus, keskusrikospoliisi, Syyttäjälaitos, OK, SPL, Jalkapallon pelaajayhdistys, Suomen Hippos ry ja Veikkaus. Kansalliset yhteistoimintaryhmät toimivat yhteistyössä keskenään muodostaen yhteistoimintaryhmien verkoston.

⁵³ HE 191/2006 vp.

⁵⁴ Council of Europe 2014a, s. 4.

SUEK myös jatkaa EU:n rahoittamassa kaksivuotisessa kilpailumanipulaation torjuntahankkeessa Integrisport Next Erasmus+. Hankkeen keskeisiä tavoitteita on parantaa viranomaisten valmiuksia tutkia, syyttää ja käsitellä kilpailumanipulaatioon liittyviä rikosepäilyjä.⁵⁵ SUEK:n tehtävänä on myös toimintaohjeiden antaminen, joka tapahtuu EN:n yleissopimuksen pohjalta. Konkreettisesti tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että SUEK:n on varmistettava kilpailu- ja kurinpitosääntöjen ajantasaisuus. Lisäksi kilpailumanipulaatiosta tulee pystyä ilmoittamaan turvallisesti. Lisäksi lajiliittojen ja urheilun toimijoiden tulee ottaa toiminnassaan huomioon kilpailumanipulaation mahdollisuus.

Kilpailumanipulaation yleisyyttä on hankala arvioida, sillä se ei välttämättä ole kovin näkyvää. Suomessa kilpailumanipulaatiotapauksia tulee esille vuosittain muutamia. SUEK:n johdolla toteutettiin selvitys kilpailumanipulaation kansallisesta tilannekuvasta vuonna 2021, jonka mukaan kilpailumanipulaation tilanne Suomessa on rauhallinen ja parempi kuin useissa naapurimaissa. SUEK:n tietoon ei ollut tullut vuosina 2019-2020 yhtäkään kilpailumanipulaatioepäilyä, joista olisi aloitettu esitutkintaa tai tutkintaa urheilun sisällä.⁵⁶

Suomessa ei ole kilpailumanipulaatiota koskettavaa lainsäädäntöä. Tällä hetkellä kilpailumanipulaatiotapauksia käsitellään eniten elinkeinotoiminnan lahjomissäännösten kautta. SUEK:n mukaan Suomen rikoslain 36 lukua tulisikin täydentää rikosnimikkeellä urheilupetos.⁵⁷ Kilpailumanipulaation torjuntaa koskevassa oikeudellisessa keskustelussa on pohdittu sitä, että torjumisen keskeisin ongelma olisi puutteellinen lainsäädäntö. Tätä ongelmaa on pyritty ratkomaan erilaisten lainsäädäntöaloitteiden kautta. Rikoslakiin on esitetty lisättäväksi esimerkiksi urheilupetosta koskeva rikosnimike.⁵⁸

3.2.3 Katsomoturvallisuus

SUEK:n tehtävänä on katsomoturvallisuuden edistäminen urheilussa, joka tapahtuu käytännössä yhteistyössä eri urheilun toimijoiden, kuten lajiliittojen, seurojen ja kilpailuorganisaatioiden sekä viranomaisten kanssa. Lisäksi SUEK:n ohjeistuksiin vaikuttaa Euroopan neuvoston katsomoturvallisuutta koskeva yleissopimus (CETS No. 218). Hallituksen esitys (HE45/2021) eduskunnalle turvallisuutta, turvatoimia ja palveluja koskevasta yhdenmisyttä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen

⁵⁵ Osoitteesta: <https://www.integrisport.org/description-of-the-project/> (Viitattu 20.6.2021)

⁵⁶ SUEK ry, Kilpailumanipulaation kansallinen tilannekuva

⁵⁷ Ripatti 2020, s. 152–153.

⁵⁸ Ripatti 2021.

hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi kokoontumislain muuttamisesta on parhaillaan käsittelyssä eduskunnassa. Esitys kävi myös SUEK:ssa lausuntakierroksella.

SUEK:n yksi tehtävä on informoida ja tiedottaa kilpailujärjestäjiä sekä muita urheilun toimijoita katsomoturvallisuuden liittyvissä asioissa. SUEK:n sivuilla on myös maininta Euroopan neuvoston katsomoturvallisuutta koskevasta yleissopimuksesta. Hallituksen esityksessä (HE 45/2021) tuodaan muun muassa julki, että kaikkien toimijoiden tulee tiedostaa valtioiden erilaiset perustuslailliset, lainkäyttöön liittyvät, kulttuuriset ja historialliset olosuhteet sekä jalkapallo-otteluihin ja muihin urheilutilaisuuksiin liittyvien turvallisuutta ja turvatoimia koskevien ongelmien luonne ja vakavuus. Laillisuusperiaatteen mukaisesti tulee myös ottaa täysimääräisesti huomioon esimerkiksi tietosuojaa, rikoksenteekijöiden kuntoutusta ja ihmisoikeuksia koskeva kansallinen ja kansainvälinen oikeus.

Lajiliitot voivat pyytää SUEK:ia tekemään selvityksen katsomoturvallisuuden liittyvistä ongelmista, mahdollisista häiriöstä ja tapahtumista kurinpidollisten toimien vuoksi tai turvallisuuden parantamiseksi. Näin kävi vuonna 2019, kun Suomen Palloliitto pyysi SUEK:ia selvittämään Suomen Cupin finaalin turvallisuusjärjestelyt ottelun jälkeisten tapahtumien vuoksi.⁵⁹ Yleensä ulkopuolinen selvitys on tarpeellinen tilanteissa, joissa lajiliitto on itse tapahtuman järjestelyvastuussa. Jos selvityksessä ilmeni seikkoja, joiden perusteella asiassa on syytä epäillä rikosta, ovat SUEK tai lajiliitto velvollisia tekemään asiasta rikosilmoituksen. Suomen Cupissa rikosepäilyjen tutkinta kuului Ahvenanmaan poliisiviranomaiselle, jolle tehtiin tapahtumista jo aiemmin rikosilmoituksia. Selvityksen mukaan turvallisuusmääräysten rikkomusten ja rangaistuksen arviointi kuuluu lajiliiton kurinpitoelimelle, eikä SUEK ota niihin kantaa. SUEK:n toistaiseksi voimassa olevan linjauksen mukaan tutkinta- ja selvitysaineistoa ei luovuteta muille tahoille. Poikkeuksena tähän on toimivaltaisen viranomaisen, esimerkiksi poliisin tietopyynnöt. (PoliisiL 4 luku 3 §)

3.2.4 Yleiset eettiset asiat

Liikunnassa ja urheilussa on valitettavasti viime vuosina ollut esillä useita tapauksia, joissa on esiintynyt epäasiallista käyttäytymistä sekä erilaisia syrjinnän ja häirinnän muotoja. Epäasiallinen käyttäytyminen ja kiusaaminen urheilussa näyttäytyy etenkin syrjinnän eri muotoina sekä seksuaaliseen ja sukupuoleen perustuvana häirintänä.⁶⁰ SUEK:n tavoitteena on yhdessä muiden toimijoiden kanssa ennaltaehkäistä epäasiallista käyttäytymistä urheilussa ja vahvistaa eettisesti kestävää urheilukulttuuria. Vaikka lajiliitot ovatkin keskeisessä roolissa yleisten eettisten asioiden

⁵⁹ SUEK ry, Selvitys Suomen Cupin finaalista.

⁶⁰ SUEK ry, Kiusaaminen ja häirintä luistelulajeissa ja SUEK ry, Häirintä suomalaisessa kilpaurheilussa.

tutkinnassa ja kurinpidollisissa asioissa, voi SUEK tarvittaessa toimia tutkinnan apuna tai suorittaa tutkinnan itsenäisesti lajiliiton pyynnöstä. Rikosilmoitus tehdään, jos se nähdään tutkinnan aikana tarpeelliseksi. Jokaisen tutkinnan periaatteena on *syyttömyysolettama*, joka on määritelty muun muassa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 48 artiklassa syyttömyysolettamana ja oikeutena puolustukseen sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohdassa.

SUEK:ssa tutkinta etenee siten, että asianosaisten kanssa selitetään, mitä sääntöjä tai periaatteita tutkinnassa sovelletaan eli käytännössä selvitetään sitä, kattavatko säännöt tutkittavan asian. Huomionarvoista on se, että SUEK tutkii siis lähinnä urheilun sääntöjen rikkomista, sillä rikosoikeudellisesta tutkinnasta vastaavat muut tahot. Tutkinnan vaihtoehtoina ovat sovittelu tai rikosilmoitus. Tutkinnan aloittamisesta ei kerrota ulkopuolisille eikä SUEK:n toistaiseksi voimassa olevan linjauksen mukaan tutkintamateriaalia luovuteta muille tahoille paitsi tietopyyntöä esittävälle toimivaltaiselle viranomaiselle.

Myös tasa-arvo kuuluu urheilutoimintaan. Tasa-arvo on näkyvissä urheilutoiminnassa muun muassa liikuntalaissa, urheilun valtionapukriteereissä ja urheilun keskusjärjestön toimenpideohjelmissa.⁶¹ Tasa-arvosta säännellään myös perustuslaissa, (PL 6§ sääntelee yhdenvertaisuudesta ja syrjinnänkiellosta) tasa-arvolaisissa (609/1986) sekä yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014).

Seksuaalinen ja sukupuolinen häirintä on tasa-arvolain (609/1986) 7§:ssä määritelty olevan *sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri*.

Sukupuoleen perustuva häirintä on myös määritelty tasa-arvolain (609/1986) 7§:ssä: *Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan tässä laissa henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista ja jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan tämän henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja jolla luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri*.

SUEK:n mukaan tarvitaan edelleen lisää tutkittua tietoa molemista ilmiöistä ja niiden olmeassaolosta koulutuksen sekä ennalta ehkäisevien mallien ja toimintaohjeiden kehittämiseksi. SUEK:n rooli häirinnän kohdalla on tehdä lajiliittojen toimeksiannoista selvityksiä. Selvityksillä pyritään

⁶¹ Halila & Norros 2017, s. 282.

kartoittamaan, ilmeneekö lajien parissa häirintää tai kiusaamista ja millaisesta ilmiöstä on kyse. Selvitykset toimivat perusteluina sekä pohjatietoina lajiliittojen omille toimenpiteille.⁶²

SUEK tekee yhteistyötä erilaisten tahojen kanssa eettisten asioiden hoitamisessa ja eettisen urheilun edistämässä. Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti vuonna 2020 urheilun eettisten asioiden neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on toimia urheilun toimijoiden ja eri hallinnonalojen välisenä koordinaatio- ja yhteistyöelimenä. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää urheilun eettisyyttä ja sitä koskevien kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa. Neuvottelukunta tekee tiiviisti yhteistyötä SUEK:n kanssa.

Myös korruption ehkäiseminen kuuluu urheilun eettisiin asioihin. Suomessa oikeusministeriö asetti korruptionvastaisen yhteistyöverkoston vuonna 2002 ja SUEK nimitettiin sen jäseneksi tammikuussa 2020. Koska Suomessa ei ole erillistä korruptionvastaista virastoa, työ jakautuu monen eri viranomaisen ja toimijan kesken. Yhteistyöverkoston tehtävänä on edistää korruptionvastaista toimintaa ja muun muassa seurata ja edistää kansainvälisten korruptionvastaisten sopimusten ja velvoitteiden täytäntöönpanoa. Korruptiontorjuntaa korostetaan monissa kansainvälisissä yleissopimuksissa, jotka velvoittavat luonnollisesti myös Suomea. Näitä ovat esimerkiksi YK:n korruptionvastainen yleissopimus 58/2006 ja lahjontaa koskeva Euroopan neuvoston rikosoikeudellinen yleissopimus 107/2002.

⁶² SUEK ry, Häirintä jalkapallo- ja jääkiekkomaajoukkueissa, SUEK ry, Seksuaalinen häirintä tenniksessä.

4. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Tässä tutkielmassa on käyty läpi SUEK:n toimintaa yhdistyksenä, sen oikeuksia ja näiden oikeuksien perustaa. Tutkielmassa on tarkasteltu myös urheilun autonomista asemaa, itsesääntelyä ja urheilun normijärjestelmää. Urheilu on toimintakenttänä oikeudellisesti haastava, sillä sen sisäisiä säännöstöjä ja sääntöjä on paljon, mutta vahvaa ja velvoittavaa lainsäädäntöä löytyy vähemmän. Toisaalta lainsäädäntö vaikuttaa urheilun yhdistysten toimintaan erilaisten sopimusten ja niihin sitoutumisen kautta.

Urheilun kansanliikkeessä on keskeisellä sijalla kansainvälisten ja kansallisten lajiliittojen sekä muiden urheilun parissa toimivien yhdistysten, kuten SUEK:n päätöksenteko lajin säännöistä, kilpailu- ja kurinpitosäännöistä sekä niiden valvomisesta. Tämä kuuluu urheilun autonomiaan.⁶³ Etenkin kurinpitosääntöjen ja antidopingsäännösten kohdalla oikeudellisesti ”ongelmana” voidaan nähdä sitouttaminen, koska säännöt ja säännöstit eivät perustu lakiin. Toisaalta urheilun toimijat ovat sitoutuneita reiluun peliin osallistuessaan kilpailutoimintaan. On hyvä muistaa, että urheilijoilla ja urheilijoiden tukihenkilöillä on oikeus saada ajankohtaista tietoa antidopingasioista, jotta he tietävät ja ymmärtävät mihin he ovat sitoutuneet. Urheilun erityispiirteitä tukevaa sääntelyä on kaivattu sekä kansallisesti, että kansainvälisestikin, mutta samalla urheilun parissa pelätään mahdollisen sääntelyn kaventavan urheilun autonomiaa. Urheilun parissa toimii sisäisiä riidanratkaisijoita, kurinpitoelimiä ja valvojia. Nämä toimijat valvovat siis lähinnä urheilun omien sääntöjen noudattamista.

SUEK toimii aatteellisena, rekisteröitynä yhdistyksenä. SUEK:n olemassaoloa on tutkimuksessa perusteltu etenkin perustuslain yhdistymisvapautena sekä yhdistyslain 1.1 §:llä. Aatteellisilla yhdistyksillä tulee kuitenkin olla aatteellinen tarkoitus, joka SUEK:n kohdalla on eettisesti kestävä urheilukulttuurin vahvistaminen. Yhdistysautonomian vuoksi SUEK:lla on melko vapaat kädet määrittellä tarkoituksensa ja toimintamuotonsa. Tämä on tyypillistä urheilun toimijoiden, kuten seurojen ja yhdistysten kohdalla. On kuitenkin pohdittava myös sitä, antaako urheilun autonomia SUEK:n kaltaisille yhdistyksille liian vapaat kädet. Yhdistysautonomia ei nimittäin tarkoita sitä, etteikö yhdistyksen tekemien päätösten lain- ja sääntöjenmukaisuutta voitaisi tutkia. Keväällä 2021 esillä olleet tapaukset ja kritiikki SUEK:n toimintaa kohtaan ovat omalta osaltaan nostaneet huolta SUEK:n autonomisesta asemasta. Se, missä muodossa SUEK:n toiminta lähivuosina jatkuu, jää nähtäväksi. Urheilutoimintaan on kuitenkin aina kuulunut ja tulee varmasti jatkossakin kuulumaan

⁶³ Halila 2006, s. 56.

alue, jossa ratkaisut tehdään urheilun sisällä eikä esimerkiksi tuomioistuimissa. Keskeistä tällaisissa tilanteissa on punnita sitä, missä menee lainsäädännön ja urheilun itsesääntelyn sekä autonomian raja.

SUEK:n asema lainsäädännöllisesti ja voimassa olevan lain puitteissa ei tutkimuksen mukaan vaikuta kovin merkittävältä. SUEK:n rooli urheilun itsesääntelyn parissa voidaan sitä vastoin nähdä tärkeänä ja merkittävänä. SUEK:n toiminta nojaa lähes kokonaan urheilun erityispiirteiden varaan, sillä sen tehtävät liittyvät urheilutoiminnan ja eettisesti kestäväen urheilukulttuurin vahvistamiseen. SUEK toimii vahvasti yhteistyössä erilaisten toimijoiden kanssa. Käytännössä SUEK siis toteuttaa kansainvälisten sopimusten edellyttämiä toimenpiteitä urheilussa ja toimii yhteistyötahona. SUEK tekee yhteistyötä muun muassa viranomaisten kanssa. Lisäksi se osallistuu yhdistyksenä kansallisiin ja kansainvälisiin yhteistyöverkkoihin sekä niiden kehittämistyöhön. Koska SUEK:n rahoitus tulee kuitenkin pääosin OKM:ltä, on se yhdistyksenä riippuvainen valtiosta. Lisäksi SUEK:n jäsenet sekä WADA valvovat sen toimintaa, joten SUEK on tilivelvollinen muille tahoille toiminnastaan.

SUEK:n toteuttama valvontatyö koskee lähinnä urheilun omien säännösten ja standardejen noudattamista. Toisaalta SUEK on ottanut ja tulee varmasti tulevaisuudessakin ottamaan kantaa kansalliseen ja kansainväliseen eettiseen toimintaan sekä kansalliseen lainsäädäntöön ja sen tulkintoihin. SUEK:n tekemä selvitys- ja tutkimustyö tuottaa tietoa koko urheilulle ja muille yhteiskunnallisille toimijoille päätöksenteon tueksi. Nähtäväksi jää, kuinka paljon näillä kannanotoilla on tosiasiallista vaikutusta esimerkiksi kansallisessa lainvalmistelussa.

SUEK:n toimet kurinpidon kohdalla ovat enemmän sitä tukevaa tutkintaa. Varsinaista kurinpitovaltaa käyttävät lajiliitot tai muut tahot. Esimerkiksi dopingrikkomusten kohdalla SUEK vie rikkomusepäillyn sääntöjensä mukaan kurinpitolautakuntaan. SUEK:n rooli on siis enemmänkin toimia syyttäjänä kuin kurinpitovallan käyttäjänä.

Urheilun sisäisenä edunvalvojana SUEK:n oikeudet saattavat näyttäytyä liiankin keskeisiltä ja tästä se on myös yhdistyksenä saanut kritiikkiä. Tähän on vaikea puuttua, koska urheilun oikeusjärjestelmä ei ole mitenkään selkeä. Oma kysymyksensä on myös se, kuka tai mikä taho valvoo SUEK:ia, jos se yhdistyksenä tekee isoja virheitä esimerkiksi päätöksenteossa tai tiedottamisessa. SUEK on saanut paljon vastuuta ja oikeuksia etenkin antidopingasioissa, sillä sen tehtävä on vastata yksin kansallisesta dopingvalvonnasta ja toimia kansallisena antidopingorganisaationa. Vaikka SUEK vastaa toiminnastaan WADA:lle, ei SUEK voi vedota esimerkiksi urheilijan oikeusturvaa loukatessaan WADA:n säännöstöön tai lajien sääntöihin. WADA:n säännöissä on erikseen maininta siitä, että ristiriitatilanteissa velvoittava lainsäädäntö menee säännösten edelle.

Itsesääntelyn ja autonomian rajat perustuvat urheilussa vahvasti traditioon sekä siihen, millaiset edellytykset julkinen valta on autonomialle ja itsesääntelylle mahdollistanut. On mielenkiintoista nähdä, miten SUEK:n tulevaisuudessa käy. Antidopingtoiminta tulee varmasti jatkumaan Suomessa jossain muodossa niin kauan kuin täällä kilpaurheillaan, mutta SUEK:n organisaatiomuoto voi muuttua. Eettisen ja puhtaan urheilun kannalta olisi kuitenkin hyvä, että yhteistyö eri tahojen ja etenkin viranomaisten kanssa jatkuisi tiivinä.